

Forum for Patristik

www.patristik.dk

Seminar i København mandag den 18. januar 2016

Program

- 10.15 – 11.45 Bent Flemming Nielsen: *Eukaristi og offer i oldkirkens liturgi.*
- 11.45 – 12.00 Kaffepause
- 12.00 – 13.30 Simon Schmidt: *I verden, men ikke af verden. Eusebs og Augustins tolkninger af den konstantinske vending, som de findes udtrykt i henholdsvis Vita Constantini og De Civitate Dei.*
- 13.30 – 14.30 Frokost på Riz Raz (Store Kannikestræde 19)
- 14.45 – 16.15 Sysse G. Engberg: *Gammeltestamentlige læsninger i den græsk-ortodokse kirke.*

Praktiske oplysninger

Tid: Seminaret finder sted mandag den 18. januar 2016 kl. 10.15 – 16.15.

Sted: Det Teologiske Fakultet, Købmagergade 44-46, 1150 København K, i auditorium 12 (4. sal).

Tilmelding og pris

Senest torsdag den 14. januar til forum@patristik.dk (eller telefon 54 70 54 08).

Prisen for seminaret er 50 kr. (uden frokost) eller 150 kr. (inkl. frokost og øl/vand).

Pengene betales til Holger Villadsen ved seminaret (kontant / MobilePay / Swipp).

Seminaret er gratis for studerende (dog 100 kr. med frokost).

Initiativgruppen bag *Forum for Patristik*

Finn Damgaard: fda@km.dk / Jesper Hyldahl: jhy@km.dk /

Anders-Christian Jacobsen: alj@cas.au.dk / Rasmus Nøjgaard: rn@km.dk /

Nils Arne Pedersen: teonap@cas.au.dk / Holger Villadsen: holger@sejrurvilladsen.dk

Læs mere om foredragene på næste side (bagsiden).

Eukaristi og offer i oldkirkens liturgi

Bent Flemming Nielsen, professor, dr.theol.

Eukaristien står i centrum af det oldkirkelige menighedsliv. Det forhold, at de eukaristiske bønner utvetydigt og i stort omfang taler om eukaristien som offer, har gennem hele kirkens historie været genstand for en række tolkningsforsøg og – undertiden – forsøg på bortforklaring. Foredraget vil inddrage dele af tekstmaterialet samt drøfte et antal ældre og nyere fortolkninger af det eukaristiske offer.

I verden, men ikke af verden.

Eusebs og Augustins teologiske tolkninger af den konstantinske vending, som de findes udtrykt i henholdsvis *Vita Constantini* og *De Civitate Dei*.

Simon Schmidt, M.T.S. Duke University, cand.theol. Københavns Universitet

I Eusebs *Vita Constantini* og Augustins *De Civitate Dei* findes udtrykt to forskellige fortolkninger af Kejser Konstantin den Stores forening af kristendom og kejsermagt. Kort sagt er der for Euseb tale om, at Guds plan var ført ud i livet og historien var kommet til ende med en kristen kejser på tronen. Den følgende ustabilitet i Romerriget tvang dog Augustin til at nytænke forståelsen af den konstantinske vending og i det hele taget forholdet mellem kirke og kejsermagt.

Euseb er tidligere blevet læst som en (dårlig) historiker, selvom Euseb i realiteten skriver teologiske værker. Augustin læses oftest som teolog, men ikke desto mindre er en stor del af *De Civitate Dei* historieskrivning, dog ligeledes med et gennemført teologisk sigte. Dermed egner de to værker sig til sammenligning og ved bl.a. at undersøge, hvilken ekklesiologi og eskatologi som kommer til udtryk i *Vita Constantini*'s og *De Civitate Dei*'s fortolkning af den konstantinske vending, kan vi blotlægge teologiske præmisser, som er grundlæggende for Eusebs og Augustins teologi – og dermed identificere nogle af de teologiske forskelle, som kommer til at være karakteristiske for senere østlig og vestlig teologi.

Afslutningsvis vil vi kort se på et essay af John Howard Yoder (1927-1997), som forsøger at nytænke spørgsmålet om den konstantinske vending i moderne tid, hvor kirken er på vej ud af den tilknytning til staten som i forskellige former har eksisteret siden Konstantin.

Gammeltestamentlige læsninger i den græsk-ortodokse kirke.

Sysse G. Engberg, lektor emer.

Hvornår, hvordan og hvorfor havde man læsninger fra Det gamle Testamente i den byzantinske kirke?

Den byzantinske kirke, forstået som den græsk-ortodokse kirke med hovedsæde i Konstantinopel/Istanbul, havde et rigtigt system af oplæsninger fra Det gamle Testamente. Systemet afspejles i den bog, som i dag kaldes »profetologion« (profet-læsningsbogen) og er repræsenteret af ca. 200 græske håndskrifter og fragmenter.

Gennem en analyse af hvert enkelt af disse håndskrifter har jeg forsøgt at konstatere, hvor gamle de enkelte elementer af læsningssystemet er, hvornår og hvorfor nye elementer er kommet til, og – i sidste instans – hvilken rolle Det gamle Testamente har spillet i den byzantinske kejsers propagandamaskine.